

"A Catalunya manca imaginació musical"

L'experimentació en el risc és l'estendard de Xavier Maristany, un compositor de Tiana que aposta per la renovació de la música catalana sense oblidar les tradicions. El 18 de novembre, presenta 'Aèria' al Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona.

Tocar amb instruments de vidre fets a mida, sonoritzar l'exposició *La ciutat de Franz Kafka i Praga*, que hom ha pogut veure al CCCB aquests darrers mesos, o ajuntar vuit veus amb una guitarra elèctrica i una gaita no és cap misteri per a Xavier Maristany (Tiana, 1954). Al passat Mercat de Música Viva de Vic va presentar l'espectacle total *Mondo lirondo i*, els dies 18, 19 i 20 de novembre a l'Auditori de Barcelona, farà conèixer *Aèria* dins el Festival de Músiques Contemporànies de Barcelona, on s'ha fet dissenyar una sèrie d'instruments de vidre. Maristany ha tocat el saxo en un grup de jazz, estil clàssic o improvisant, i a la banda músico-poètica del

seu poble, *Toc mut*. Va ser un dels fundadors, el 1995, de l'Orquestra del Caos del CCCB, de la qual l'apartaren les ganes de trobar el seu propi camí.

—*L'experimentació musical és el signe de Xavier Maristany?*

—Es el meu i m'imagino que el de qualsevol músic. No començo mai una activitat artística sense pensar que he d'inventar. Bàsicament, sóc inventor. El que passa és que invento amb música. Així hauria de ser sempre, i espero que tot músic, quan agafa una peça, miri d'inventar, és a dir, d'experimentar.

—*En l'època dels arranjaments i de les versions...*

—Prefereixo el nom de músic al de compositor, perquè aquest darrer no fa sinó agafar una sèrie de coses que ja existeixen i posar-les en ordre. A mi m'agrada més anar a l'arrel i no solament fer perviure uns sons ja predeterminats, com un violí o un piano o un fagot, i desar-los en una partitura estàndard. Miro, si puc, d'inventar-me els sons, com a l'*Aèria*, a part l'estructura.

—A Catalunya, hi manquen compositors de música contemporània?

—Sort que el terme "música contemporània" s'abolirà l'any que ve, quan entrarem al segle XXI, perquè no em sento gaire contemporani de Debussy, per exemple. Que falten compositors que s'arrisquin? És possible. No sé pensar pels altres, i val a dir que no sabia fer res més sinó inventar.

—Llavors, creu que l'Orquestra del Caos és la cosa més avantguardista que s'ha fet, darrerament, a Catalunya?

—És la que ha explorat terrenys més desconeguts. Ha anat a buscar coses que aquí no es feien. És molt a prop de les performances, de les instal·lacions multimèdia, de relacionar l'art amb el no-art, de qüestionar constantment el fet creatiu... I aquestes coses es fan poc i, si més no aquí, l'Orquestra del Caos ha innovat molt, perquè ha plantejat fets que s'haurien de posar sobre la taula de manera contínua. A mi, per exemple, què és el fet creatiu, és una cosa que em fa anar boig des de fa mil anys. I és una cosa en què continuo pensant. I continuo no veient-la clara.

—Com ha evolucionat la seva idea musical des que començà de músic de jazz fins al, diguem-ne, músic total?

—La música no evoluciona, segueix un camí que és molt difícil de predeterminar, i per això em plantejo, a cada nova producció, de començar des de zero, com si el que he fet abans no comptés. Només en resta una influència en la creació del llenguatge. En aquest sentit, he anat avançant perquè m'he endinsat en allò què és la producció musical, els sons, la forma. Quan vaig començar, la meva gran il·lusió era de tocar en una banda de pop, tocar el saxo, de tarda, en una banda de poble i, de matí, fer de funcionari on fos. Tenia claríssim que mai no podria viure de la música, i ara em trobo que fa bastants anys que ho faig. Encara ara em passa que em trobo algun músic i dic "mira, aquest és músic", però llavors penso, "jo també ho sóc". Ara, de

MARC VILA

"L'experimentació és el meu signe i m'imagino que el de qualsevol músic. No començo mai una activitat artística sense pensar que he d'inventar. Bàsicament, sóc inventor. El que passa és que invento amb música."

cop, veig que la música s'ha integrat en la meua vida.

—És més difícil que no en alguns altres indrets viure de la composició a Catalunya?

—Sí, però no tant per manca de suport institucional o comercial, com per manca d'imaginació o d'agosament. Conec programadors i agents culturals que es queixen de no tenir material per a escollir. El que és bàsic en música, i suposo que en tot, des de la cuina a l'arquitectura, és la imaginació, deixar volar, pensar en coses que després es veuen on van a petar.

—Això sona estrany a la Barcelona avantguardista...

—Sí, però és un fenomen que passa. Hi ha massa obsessió pels diners. El mercat és massa comercialitzat. Conec molts músics amics meus que són famosos perquè es troben en vies de fer música comercial i no entenen com jo, avui al matí [4 d'octubre], he refusat tota una sèrie de treballs a la televisió on cobrava, per una setmana de feina, el que cobraré per cinc mesos amb l'*Aèria*. Qualsevol que em senti dirà que estic guillat. Suposo que és necessita estar-hi. I tampoc no es tracta de creure massa en el que fas, perquè no em penso pas que sigui un gran compositor, que sigui fabulós el que faig... És que no sé viure d'una altra manera.

—Com s'harmonitzen una guitarra elèctrica, vuit veus, instruments de vidre i un arbre que cau?

—No és tan difícil. To són sons. A *Mondo lirondo*, n'hi ha molts, d'exemples d'aquests. Hi ha un moment, per exemple, en què van doblats una guitarra elèctrica i una gaita i no és que puguin anar plegats, sinó que hi han d'anar. Hi ha

gent que sent l'*Aèria* i em demana quin instrument toco i els dic que és un tros de vidre que he trobat en un contenidor, l'he treballat, hi he posat una caixa de resonància i ha funcionat. Un violí mateix, que és el sùmmum en perfeccionament, és un tros de fusta amb quatre cordes. Aquí, hi té molt a veure la tradició, el que s'ha fet sempre i el que es farà, i ningú no pensa, excepte algun músic com Wagner, a anar més enllà. La cosa més normal és funcionar amb allò que existeix.

—Quin és el seu terreny?

—Cap de normal. Jo he estat en aquests: al jazz, la música electrònica, la tradicional. A mi, m'agradaria de viure en el món arriscat de no tenir etiqueta.

—És gaire difícil això?

"La indústria cultural catalana està sota zero. És un desastre. Molts grups d'aquí van a enregistrar a fora."

—Cada vegada menys. Però passa que primer et comencen a conèixer com a tu i, a vegades, quan vols vendre un espectacle, et fa falta l'etiqueta, com em va passar al Mercat de Música Viva de Vic amb *Mondo lirondo*. D'aquest espectacle, en dic fissió. I no és un error d'impremta. El que m'agradaria, realment, és de poder crear una etiqueta que digués "Xavier Maristany", que fa *allò*, aquell tipus de gènere inclassificable, evolució de moltes coses.

—*Quina és la música que més sona a Catalunya?*

—El techno, sense cap mena de dubtes, al costat del pop i del rock. Però allà on les institucions es gasten més diners, i els llencen, és al Liceu, amb músiques que ja no existeixen i que només van a escoltar els rics. I això és perquè tenen copades totes les institucions i tenen més diners que tots plegats. Els qui gaudeixen del poder, i els qui hi opten, han fet un pacte institucional per poder anar al Liceu i perquè no hi pugui anar l'altra gent. S'han fet un teatre a mida, amb una burrada de diners públics.

—*Una indústria discogràfica feble els perjudica gaire?*

—Sí, i això passa en música contemporània, clàssica, pop, rock... La indústria cultural catalana està sota zero. És un desastre. Molts grups d'aquí van a en-

registrar a fora. L'altre dia parlava amb un grup de Badalona que han d'anar a Vigo per enregistrar un disc. Ves per on.

—*I la indústria cinematogràfica?*

—No n'hi ha. A més, avui dia, el cinema és molt poc interessant des del punt de vista musical; fan la pel·lícula perquè tu després hi posis un vestit fet a mida. Interessa, si pots treballar amb el director i el guionista des del primer dia. La música, ara, és un simple farcit. De totes maneres, el cinema d'avui és prehistòric, sense cabuda per a l'experimentació o el risc.

—*En el món compositiu, qui marca la pauta?*

—El nivell comercial no compta. M'agradaria que comptés més la música popular, des d'un xinès tocant la trompeteta a una senyora del Pirineu cantant una cançó, passant pel pop. No m'agradaria de divorciar-me'n quan es tendeix a apartar els músics populars de la resta. A més, hi ha compositors que empen la música popular, com Goran Bregovic, amb una manca total de sinceritat. Aquesta és la impressió que em va fer després de sentir-lo per la Mercè, a Barcelona. La d'un home que va a vendre un producte, que agafa quatre veus búlgares, amb uns arranjaments força *manguis*, una orquestra de corda i uns cantants que són d'aquí i que van vestits com si fossin l'Orquestra Simfònica de Barcelona i que no s'hi acosten. No pots fer un directe a la plaça de la Catedral anant de folclòric i portant un *play-back* brutal.

—*On creu que es construeix la música més interessant?*

—No ho sabem. La cosa més segura és que en faci una senyora d'un poble d'aquí al costat, cantant una cançó genial.

—*I com s'arriba al reconeixement com a compositor?*

—És qüestió de fotre-hi la banya i d'obrir-te camí. El que sí que em faria mal és que algú digués que el Maristany s'ha inventat això del vidre per vendre un producte. Tinc ganes de fer alguna cosa i d'inventar. Quan conec les coses, deixo d'interessar-me i m'agrada de mirar a un altre lloc.

Andreu Gomila

E S P A I
M O M A

DESCOMPTE ALS SUBSCRIPTORS D'EL TEMPS

Telefonats de dilluns a divendres al **963 654 920**

25% de descompte de dimarts a diumenge

Fins al 21 de novembre. Carrer Plafero Suárez, 11 baix, València.

CANDID

de Voltaire

MOMA TEATRE